

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
:: :: învoială. :: ::

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei
Numărul 4 Lei

Unitatea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Ce trebuie îndreptat

Cuvântul I. Preasfinției Sale mitropolitul Vasile la deschiderea
sinodului arhiepiscopalian

Venerați Frați!

Văzându-Vă întruniți aci, în acest sfânt
locaș, în care noi și antecesorii noștri, ai tu-
tutor, dam mulțumită lui Dumnezeu pentru
„*toată darea cea bună*” și în care, deschizând
inimile noastre înaintea Părintelui Indurărilor,
cerem ajutorul și darul Lui deplin;

Cea dintâi datorință a mea este, să Vă
mulțumesc și cu graiul viu, pentru alipirea și
dragostea dovedită față de mine, întrepunerea
Voastră și a iubiților credincioși la Tronul
ceresc.

Ca să-mi pot împlini cât mai bine dato-
rința, Venerați Frați, și ca să pot răspunde
multelor chemări, am fost crezut de bine, în
anul trecut, să încerc unele mijloace de vin-
decare, naturale.

Pronia dumnezeiască a schimbat însă
planurile mele. Ceeace credeam eu, că ar putea
înriuri asupra binelui altora, Dumnezeu a so-
cotit să o întorcă spre binele meu personal,
ca să ajung astfel și eu la ținta, la care cu
toții suntem chemați și să aflăm pe Domnul, pe
care l-am căutat. „*Ne-ai făcut pe noi pentru
tine, Doamne, și neliniștită este inima no-
astră, până nu se va odihni întru tine*” (S.
Augustin: Liber Confessionum).

Voi însă, Venerați Frați, împreună cu fiii
voștri sufletești, ați asaltat Ceriul cu rugăciu-
nile voastre, cerșind dela Părintele Indurărilor
păstrarea mea în viață.

Domnul a luat, Domnul a dat, fie numele
Domnului binecuvântat; iar Vouă și iubiților
credincioși să Vă răsplătească Judecătorul cel
drept intențiunile și faptele Voastre.

Venerat Sinod!

Pentruca sinoadele noastre arhiepiscopaliane,
prescrise an de an, să-și ajungă pe deplin
bunele lor ținte, am socotit de bine, Venerați
Frați, ca mai întâi să ne examinăm pe noi în-
șine, la lumina adevărilor veșnice, ca să cu-
noaștem *cine* suntem și *cum* trebuie să fim.
Acum, că în anul acesta se va prezenta, la
exercițiile spirituale, și cea din urmă serie a
preoților din această Arhiepiscopaliană, am crezut
de lipsă, ca bunele propuneri și hotărâri, luate
în sfintele meditații, să le întărim și prin ho-
tărârile noastre sinodale, în tot ceea ce privește
*viața noastră sufletească, grija sufletelor și
podoaba casei Domnului.*

*

Venerat Sinod!

Nu trebuie să V'o spun eu, o simțiți cu
toții, pastorația e mai grea acum după, decât
înainte de războiu. Pe alocuria oamenii sunt
mai răi. De mulțori sunt certați între sine.
Sunt împărțiți în partide. Unii sunt indiferenți

în ale religiei și nu dau cinstea cuvenită
preotului, ori chiar îl părăsesc. Se înmulțesc di-
vorțurile și alte multe rele și neajunsuri sufle-
tești, pe cari le cunoașteți cu toții. Tot atâtea
aparitii bolnăvicioase. Care le este cauza?

Incontestabil, că războiul a contribuit în
mare măsură la sălbătăcirea oamenilor și a
moravurilor. Dar, nu mai puțin adevărat este,
că și noi purtăm vina. Dacă unii dintre cre-
dincioși s'au înrăutățit, ne-am făcut oare noi
mai buni, de cum am fost și dupăcum trebuia
să ne facem, ori doară ne-am molipsit și noi
de mentalitatea de după războiu?

Venerați Frați! Grijă trebuie să fie cu
atât mai mare, cu cât mai mare este primejdia,
dacă vrem să ieșim biruitori. Dacă oamenii
sunt mai răi, după războiu, în aceeași măsură
trebuie să se facă mai buni preoții, pentru că
să știți, Fraților, că virtutea, mai curând ori
mai târziu, dar totdeauna își face cale.

În loc ca să ne facem mai buni, mulți
dintre noi ne-am făcut mai răi, umblând după
câștiguri materiale, cu cari veniam în colizie
cu alți concurenți, credincioși de ai noștri. Și
atunci? Dispare stima față de preot și încep
pârile celor interesați.

Sunt unii indiferenți în ale religiei?
Vina este tot a noastră, Venerați Frați! Cine
ce seamănă, aceea și secără. Indiferentismul e
rodul catehizației neglijate și a instrucției re-
ligioase neîngrijite. Aci se mai poate adaoga,
că unii dintre noi nu ne îngrijim de ceea ce
cetească credincioșii noștri. În vremile de acum,
cu libertatea presei, se scriu multe lucruri, și
bune și rele, și, dacă preotul nu îndrumă pe
credincioșii săi, că ce să cetească, acești cre-
dincioși, în neștiința lor, ușor pot să ajungă
în apele indiferentismului, ori chiar să-și pără-
sească credința.

Lipsește pe unele locuri instrucția sufi-
cientă cu privire la sfințenia și indisolubilitatea
căsătoriei. Și, dacă mai adaugem la acest ne-
ajuns, și violența pasiunilor în această materie,
bieții oameni rămân în ideile lor, curat ome-
nești, și atunci nu e mirare, dacă se înmulțesc
divorțurile, mai ales dacă văd ei și pildele
vecinilor.

Se formează partide în frunte cu preotul
în contra altor partide, ori alte partide în con-
tra preotului, din cauza alegerilor comunale
sau a altor alegeri. Vina în cazuri de acestea
este tot a preotului, pentru că el, fiind părintele
tuturor, trebuia să stea deasupra partidelor,
ținând în mână cumpăna, și să nu se pună în
cumpână cu nici unul — ca să vadă, care este
mai mare — căci faptul însuși, că preotul se
pune în cumpână cu un subaltern al său, îl
degradează și-l face să piardă lupta.

Legea noastră românească catolică nu s
referă, Venerați Frați, numai la lumea cealaltă,
ci ea trebuie să străbată, și în viața aceasta,
întreagă ființa omenească, sfințindu-o și pe-
vătuindu-o pe calea cea bună. „*Mergând*,
poruncia Mântuitorului Apostolilor săi și nouă,
*învățați toate popoarele, botezându-i pe ei
în numele Tatălui și al Fiului și al Spiri-
tului sfânt și învățându-i să păzească toate,
câte am poruncit vouă*”.

Și tocmai de aceea cu bucurie trebuie să
constatăm, că avem și parohii, și încă nu pu-
ține, unde domnește deplină pace, înțelegere
și dragoste frățescă între credincioși, unde
preotul este stimat și unde nu sunt divorțuri
ori indiferenți în ale religiei. Preoții din a-
ceste parohii au înțeles pe deplin porunca de
mai sus a Mântuitorului. Ei nu s'au mulțumit
ca să-și îplinească cele strict oficiale, ci la
împlinirea acestor datorințe au adaogat și
virtuțile lor personale.

*

În afară de neajunsurile din lăuntrul bise-
ricii mai vin și rele din afară!

Ca să nu se înspăimânteze inimile Fră-
țiilor Voastre, Vă aduceam aminte și în sinodul
trecut de sfatul celor fărădelege, descris la
Înțelepciunea lui Solomon 2, 12—16. 19: „*Deci
cu vicieșug să vânam pe cel drept, ziceau
ei, că nici de un bine nu ne este nouă și se
împotrivesc lucrurilor noastre și ne impută
nouă păcatele legii și dovedește păcatele
legii și dovedește păcatele învătăturii no-
astre. Se sice pe sine, că are cunoștința lui
Dumnezeu și fiul lui Dumnezeu pe sine se
numește. Făcutu-s'a nouă spre dovedirea
cugetelor noastre. Greu ne este nouă și a-l
vedea, că viața lui nu este ca a celorlalți
și schimbate sunt cărările lui. Necurați
suntem socotiți înaintea lui și se ferește de
cărările noastre, ca de niște necurații, fe-
ricește cele mai de pe urmă ale dreptilor
și se laudă, că are tată pe Dumnezeu*”.

Vedeți dar, Venerați Frați, în societatea
cui ne aflăm noi, când ni-se fac nedreptăți.
În societatea dreptilor.

De altmintelea Frățiile Voastre cunoașteți
bine *fericirile*, propoveduite de Mântuitorul.
„*Fericiți veți fi*, ne spunea El și se repetă la
s. liturgie, *când vă vor batjocori pe voi și
vă vor persecuta și mințind vor sice împo-
triva voastră tot cuvântul rău, pentru mine*”.
Menirea adevărului e, ca el să sufere și să fie
prigonit. Ni-o spusese Mântuitorul: „*În lume
scârbă veți avea, dar să știți că eu am bi-
ruit lumea*”. „*Dacă ați fi din lume, v'ar iubi
pe voi lumea, iară că nu sunteți din lume,
pentru aceea vă urăște pe voi lumea*”. Bu-
curați-vă deci, Fraților, dacă sunteți urgisiți
pe nedreptul, pentru că aceasta este cea mai
bună dovadă, că vă aflați pe calea adevărului.
Înțelepciunea lui Dumnezeu nu e ca înțe-
lepciunea oamenilor. Atunci am fi noi într'a-
devăr nefericiți, dacă, pentru a putea fi noi

nedreptății, n'ar trebui să se apeleze la calumnia; iar dacă *mințindu-se*, se spune împotriva noastră tot cuvântul rău, noi suntem fericiții, pe cari îi are în vedere Mântuitorul.

Și, ca să apelez și la înțelepciunea omească, voi știți Venerați Frați, că numai acela e dușmănit, care este și numără ceva. Și dacă noi, cei mai puțini, suntem dușmăniți de cei mai mulți, e dovadă, că noi, în mintea lor — deși poate se va contesta cu gura — suntem socotiți mai mult decât se simțesc ei pe sine.

Un lucru aș vrea să se tipărească bine în inimile și sufletele Fraților Voastre. Dumnezeu, în planurile Sale ascunse pentru neamul românesc, a ales biserica noastră unită cu Roma, ca să trezească conștiința națională, în trecut, și să reînnoade legăturile noastre culturale cu apusul; iar, în viitor, să încreștineze cu adevărat poporul nostru românesc, aprinzând în el focul, pe care Hristos l-a adus pe pământ, ca astfel să putem lua parte și noi în întrecerea în bine a popoarelor creștine civilizate. Și noi, Fraților, datorii suntem să ne supunem rânduelii dumnezeiești, pentru dragostea ce o avem și trebuie s'o avem pentru poporul nostru românesc.

*

Pentru înlăturarea tuturor scăderilor și pentru împlinirea datorințelor noastre din viitor, datorii suntem, Venerați Frați, ca pe lângă instrucția, pe care trebuie să o dăm credincioșilor noștri, mici și mari, să ne îmbrăcăm și în armele dreptății, fiind călăuziți totdeauna de dragostea deaproapelui.

Pilda ni-a dat-o Mântuitorul, când, pe cruce fiind restignit, El, Fiul lui Dumnezeu, se ruga pentru dâșii: „Părinte, iartă-le lor că nu știu ce fac.” Tot asemenea și Corifeul Apostolilor (Fapt. ap. 3, 14 și urm.), scuza, cam la 2 luni dela patimile Mântuitorului, pe Jidovii, cari restigniseră pe Dl Hristos. „Voi de cel sfânt și drept v'afi lăpădat, zicea el, și ați cerut bărbat ucigaș să vi-se dăruiască vouă; iar pe începătorul vieții l'afi omorât, pe care Dumnezeu l-a înviat din morți, căruia mărturii suntem... Și acum fraților, știu, că prin neștiință ați făcut aceasta, ca și boerii voștri... Deci pocăiți-vă și vă întoarceți cu să se șteargă păcatele voastre.”

Dragostea, Venerați Frați, nu caută ale sale și tocmai de aceea, celce are dragoste nici nu poate veni în colizie cu interesele altora, de orice natură ar fi acelea, și tot ea, îndelung răbdătoare fiind, nu caută nici răzbunare — tot atâtea izvoare, din cari izvoresc, certurile, neînțelegerile și împărechierile. Și aș dori, ca să săpați adânc în inimile Fraților Voastre cuvintele de adânc înțeles ale Mântuitorului: „Celce vrea să-și măntuiască sufletul său, pierde-l va pe el; iar celce își va pierde sufletul său pentru mine și evanghelie, în viața de veci îl va moșteni”. Adecă cine caută ale sale, pe orice căi, iertate ori neiertate, cine umblă cum să trăiască mai bine, și în felul acesta cine vrea să-și măntuiască sufletul, viața cât mai comoadă, aci pe pământ, pierde-l va, nu va avea fericirea, după care însetează, pentru că el, în toate faptele sale, se caută tot numai pe sine, nu pe Hristos, de care nici nu va avea parte, pentru că nu l-a căutat. Ba mai mult, va avea supărări chiar și în viața aceasta, pentru că bunurile mărginite nu pot mulțumi sufletul, care tinde la nemărginit, făcându-și pe deasupra și dușmani.

De aceea termin, Venerați Frați, cu cuvintele Apostolului (Filipeni 4, 8—9), care explică, poruncindu-ne, roadele dragostei. „De aceea frații mei, zice el, câte sunt adevărate, câte sunt cinstite, câte sunt drepte, câte sunt curate, câte sunt iubite, câte sunt de bună laudă: orice faptă bună și orice

laudă, aceste să gândiți... și Dumnezeuul păcii va fi cu voi”. Să nu fie, zice Apostolul, nici o faptă bună în societate, la care noi să nu luăm parte; să nu fie nici o întreprindere folositoare binelui obștesc, dela care noi să lipsim; să nu fie nici o instituție de binefacere, dela care noi să absentăm. Noi să mângăiem pe cei nenorociți; noi să aplănăm certurile, restabilind pacea. Să nu refuzăm ajutorul nostru material ori moral celorce ni-l cer. Dacă vom face acestea putem fi siguri că vom stăpâni sufletele, pentru că *luminarea minții o face adevărul, iar cucerirea voinții e rezervată dragostei*.

Dacă vom fi călăuziți de dragoste, vom fi animați și pentru podoaba casei Domnului, existentă ori care va trebui să se facă, și vom avea milă și pentru frații noștri preoți lipsiți și pentru văduvele și orfanii de preoți, cari sunt punctele 2 și 3 din Sinodul de față.

De încheiere, Venerați Frați, rugându-Vă, ca nu numai acum, dar și în viitor, să-mi dați prețiosul vostru sprijin și concursul vostru frățesc; asigurându-Vă din parte-mi de toată dragostea desinteresată de părinte și frate; aducându-ne aminte de preasfânta, curata, preabinecuvântata, mărita stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoare și pururea Vergură Maria și de toți sfinții, și recomandându-ne întrepunerii lor, pe noi înșine și unul pe altul; cerând darul părintelui ceresc peste toate hotărârile acestui Venerat Sinod: *declar sinodul nostru arhidiecezan deschis, pe carele în numele Preasfintei Treimi îl și deschid*.

Două declarații

Zvârcolirile în jurul *Concordatului* caracterizează de minune viața noastră politică și mai ales chaosul din biserica ortodoxă. De opt ani de zile toate guvernele declară, că acest contract este o *necesitate națională*, fără să fi putut ajunge în tot acest răstimp mai departe de delegații multe și pertractări fără sfârșit. De opt ani de zile un grup de orientali rășboinici strigă în gura mare, că concordatul e cea mai mare *primejdie națională*, orice ar zice guvernele și patriarhul însuși.

În vremea din urmă »monstrul papistaș« amenința cumplit. Grupul salvator al pravoslaviei a prins de veste. A ținut imediat adunare de protest și amenințări, a votat moțiuni. Guvernul, la rândul său, a ținut din nou să lămurească lumea, prin glasul dlui V. Goldiș, ministrul cultelor. Dăm mai jos ambele declarații, cu titlul de document. Ele nu au nevoie de nici un comentariu.

I.

Moțiunea clerului ortodox din Capitală.

„În momentul în care regele nostru iubit zace pe patul de suferință și în care noi toți românii ne rugăm lui Dumnezeu să-l facă sănătos cât mai repede, noi preoții și românii ortodocși din Capitală, vedem că guvernul anunță încheierea *Concordatului* cu papa dela Roma.

În numele bisericii creștine ortodoxe, care a creat neamul și statul nostru, (!) protestăm cu toată puterea contra încheierii *Concordatului*, pentru că *el constituie cea mai mare primejdie națională pentru neamul nostru**.

Ca în trecut, suntem, principial, contra *Concordatului* cu Roma, pentru că Constituția noastră prevede în art. 22 că „raportul dintre diferitele culte și stat se va stabili prin lege.”

Nici un motiv nu există ca statul nostru să stabilească, contra Constituției, un regim deosebit, numai în favoarea unei singure confesiuni.

Suntem contra *Concordatului* pentru că în momentul acesta când toți trebuie să muncim și să jertfim pentru realizarea unificării noastre sufletești, *Concordatul rupând oficial din neamul nostru pe frații noștri români-*

uniți, va produce o turburare periculoasă, a cărei margine nu o putem prevedea.

Suntem contra *Concordatului* pentru că prin el, *papa urmărește catolicizarea noastră* prin școlile pe cari le va înființa și prin prozelitismul confesional.

Suntem contra *Concordatului* pentru că el va înlesni catolicismului să se amestece în politica țării noastre. Ca exemplu reamintim amestecul papei în politica Belgiei și a Germaniei, unde catolicismul are partidul său politic care lucrează după directivele Romei; amestecul Romei în politica Cehoslovaciei prin pretenția sa de a nu se sărbători reformatorul lor Ioan Hus; amestecul papei în politica de astăzi a Franței, unde blestemă pe francezii cari fac politica grupului „Action française”.

Suntem contra *Concordatului* pentru că prin recunoașterea ce va da acest tratat, *papa se va amesteca în politica țării noastre* transformând actuala societate a catolicilor din România în partid politic, unind pe toți catolicii minoritari în contra statului nostru.

Dacă totuși guvernul va încheia acest *Concordat* în contra voinței neamului nostru creștin ortodox, declarăm că nu-l vom recunoaște niciodată și vom lupta din toate puterile până îl vom desființa*.

II.

Declarația dlui ministru Goldiș.

„Aș dori să se spulbere atmosfera creată în contra *Concordatului* prin necunoștință de cauză și prin demagogie ieftină. Afirm, că dela unire începând toate guvernele țării au convenit să încheie *Concordatul*, pregătindu-l mulți ani de-a rândul; nici un partid politic nu s'a pronunțat în contra lui.

Însuși *Patriarhul țării noastre nu este potrivnic Concordatului*.

Prin *Concordat* se urmărește organizarea bisericii catolice de toate riturile în România și stabilirea raporturilor acestei biserici cu Statul-Român. Organizarea aceasta există și astăzi și raporturile bisericii romano-catolice și celei unite față de Stat în realitate sunt deja fixate prin legile vechi încă în vigoare și prin uzul practicat de 9 ani de zile.

E vorba prin urmare, ca această realitate existentă să se traducă într'un acord formal cu conducerea spirituală a bisericii, pe care nimeni n'o poate și nu voiește a o contesta.

Constituțiunea noastră garantează „tuturor cultelor o deopotrivă libertate și protecțiune”.

În temeiul acestui principiu constituțional, biserica romano-catolică nu va putea beneficia de vr'ua privilegiu, dar nici nu va putea să fie atinsă de vre-o jignire a deplinei sale libertăți de a-și administra viața sa religioasă.

Am amintit în altă parte a acestei expuneri că proiectul de lege pentru regimul cultelor în România este gata și principiile ei sunt cunoscute bărbaților de stat competenți, partidelor de guvernământ și chiar tuturor conducătorilor spirituali ai bisericilor creștine din țară, Patriarhului și chiar arhiepiscopilor bisericii noastre ortodoxe. Foarte puține obiecțiuni se mai mențin în contra proiectului. Și atunci vreau să se știe, că tratativele cu Sfântul Scaun s'au dus paralel cu elaborarea dispozițiilor principale ale legii cultelor și nu este nimic în proiectul de *Concordat*, ce ar fi în contradicție cu principiile stabilite în proiectul de lege pentru regimul cultelor.

Dar chiar dacă din orice întâmplare legea cultelor nu s'ar mai face ori ar întârzia, organizarea cultelor din țară pe temeiul principiului de „deopotrivă libertate și protecțiune” nu se mai poate amâna fără știrbirea serioasă a bunei rânduelii și a frățestei conviețuiri între diferitele popoare și confesiuni ale patriei.

*) Sublinierile sunt ale noastre.

Am amintit, că asemenea organizări s'au și anticipat, cum este organizarea bisericii săsești ori cea a reformatilor din părțile ungurene acordată încă de către d. Al. Lapedatu, ca ministru al cultelor și finalizată prin guvernul actual. Se află în pregătire organizarea cultului mozaic și a celui mahomedan.

Mi-se pare lucru copilăresc a înfățișa cultele străine ca un fel de primejdie pentru biserica noastră ortodoxă, declarată dominantă prin Constituțiune. Ortodoxia română e o putere mult mai viabilă, decât să poată a fi primejduită prin libertatea altor culte în țara noastră ortodoxă.

Biserica ortodoxă română a rezistat o lungă serie de veacuri asaltului unguresc și catolicismului habsburgic, căruia nu i-a succedat, decât o mică spărtură a unității noastre religioase la finele veacului al 17-lea, ea a încercat urgia rusificării în Basarabia și a înfrânt încercările de gătuire a nemților și rutenilor în Bucovina, iar în Principatele Române a ieșit biruitoare din avalanșa slavismului și urgia călugărilor fanarioți.

Astăzi, când cele 13 milioane de români ortodocși se găsesc uniți în statul lor național român, este o rușine a se vorbi de o primejdie a ortodoxiei prin frânturile de culte eterodoxe existente aici alături de dânșii. Eu cred dimpotrivă, că aceste culte eterodoxe și libertatea lor de afirmare nu poate să fie decât prielnică prosperării bisericii ortodoxe, fiindcă din emularea nobilă între confesiuni vor rezulta forme tot mai superioare pentru viața tuturor.

Citesc cu uimire în moțiunea de acum câteva zile a preoțimei ortodoxe din Capitală, că „concordatul constituie cea mai mare primejdie națională pentru neamul nostru“.

Dacă într'adevăr nu se pot aduce alte argumente împotriva Concordatului, decât că „Concordatul rape oficial din neamul nostru pe frații noștri uniți, papa urmărește catolicizarea noastră, va înlesni catolicismului să se amestece în politica țării noastre unind pe toți catolicii minoritari în contra statului nostru“, atunci eu unul nu văd absolut nici o piedecă pentru semnarea neamănată a Concordatului.

De altfel, pentru orientarea publicului pot să spun că după tratativele începute încă de d. Octavian Goga în prima guvernare a partidului poporului și continuate curs de patru ani de guvernul liberal, acesta din urmă a ajuns la stabilirea definitivă a Concordatului, cu excepțiunea a câtorva puține obiecțiuni de foarte redusă importanță.

Atâta e ce pot să spun în chestia Concordatului.

— *Dvoastră plecați la Roma, ca să semnați Concordatul?*

— Plec în Italia și mă duc și la Roma. Ar fi nefiresc, ca ministrul român al cultelor, aflându-se, în situația dată, la Roma, să nu se intereseze de chestia Concordatului și să nu încerce conversațiuni asupra acestei chestiuni cu factorii competenți.

Justiția are cuvântul. O hotărîre samavolnică a prefectului din Sibiu era cât pe aici să provoace o nelegiure pe cât de revoltătoare, pe atât de primejdioasă în urmări. Era să se ia cu forța armată biserica noastră din Hamba, tocmai în ziua de Vinerea patimilor. De ce neodihniții noștri „trași“ au ales tocmai această zi de durere sfântă, nu știm. Sigur e, că în felul acesta s'a arătat mai pregnant asemănarea isbitoare dintre ei și executorii tragediei de pe Calvar.

Noroc însă, că se găsesc și în țara aceasta oameni mai cuminți și mai dreپți decât cutare prefect sectar. Intervenții făcute în mo-

mentul din urmă — căci hotărîrea a venit pe neașteptate — la ministerul de interne și la prezidenția consiliului de ministri *au oprit executarea deciziunii, îndrumând întreaga cauză înaintea justiției.* Vă puteți închipui, ce față a trebuit să facă dom. prefect, când a primit ordinele mai înalte. Primelor telegrame nici nu voia să le dea crezământ. Dar au venit atâtea și din atâtea părți, încât toată râvna lui ortodoxă a trebuit să se dea bătută. Ce să-i faci? Multe visuri se spulberă. Mai ales dacă ele se olădesc pe nelegiuri!

Credincioșii noștri, în schimb, au avut sărbători frumoase, de întărire în credință și înălțare sufletească, văzând că nu a pierit simțul de dreptate în această țară!

Iar „se rup pecețile“...

În era tuturor sporturilor, unele gazete pravoslavnice, din Sibiu și de aiurea, fac propagandă strașnică pentru un sport nou, destul de oriental, deci românesc. În ceasurile lor libere redactorii nu fac altceva decât rup la peceți, pe întrecute. Pecețile sunt, firește, ale „unației“.

Se înțelege, că această deprindere sănătoasă trebuie răspândită și în mijlocul poporului. Cel mai potrivit timp pentru a plasa reclame sunt sărbătorile. De aceea e cât se poate de firesc să găsim în „Lumina Satelor“ de Paști câteva coloane închinată acestui sport. De astădată centrul reclamei îl formează cazul din Șoimuș, unde „în ziua Floriilor poporul... a avut un praznic de înfrățire sufletească. Cei despărțiți fără nici un rost în două biserici, s'au îmbrățișat stringându-se cu toții într'o singură biserică: în biserica strămoșească ortodoxă“.

Noi nu avem nimic împotriva sporturilor și reclamelor oneste. Dar credem că nu e bine și nu e folositor a face sport din a spune neadevăruri.

Dacă ar fi voit să spună adevărul, „L. S.“ ar fi scris așa: preotul unit din Ș. s'a făcut ortodox. Ar fi prea mult, firește, să cerem gazetei și date din activitatea trecută a rătăcitului și motivele cari l-au făcut să fugă de urgia viitoare. Dar trebuia să continue așa: împreună cu numitul răspopit *nu a trecut la orientali nici un credincios unit; dar în schimb câțiva din vechii ortodocși au și făcut întâia anunțare de trecere la „unații“, lucru pe care l-au pus în vedere și alții mulți.* Atâta ar fi fost de ajuns ca să se vadă adevărata valoare pe care o câștigă ortodoxia în noua achiziție.

Iar în ce privește „praznicul de înfrățire din ziua Floriilor“, „L. S.“ este iarăși în războiu cu adevărul. În această zi, anume, *patrulare de jandarmi* au circulat prin comuna pașnică a Șoimușului. Rostul lor era să împiedece pe credincioșii uniți din satele vecine să ia parte la misiunile sfinte ce s'au ținut în biserica noastră. Și bieții jandarmi au fost puși să mințescă oamenilor, că în Șoimuș bântuie tifosul! Dar cu toate acestea misiunile au reușit de minune. Au luat parte la ele nu numai credincioșii noștri din Șoimuș, ci și destui ortodocși, cari au fost mai bucuroși să asculte predici de mântuirea sufletului, decât să miroase benzina automobilelor simandicoase trimise din Sibiu.

Acesta-i adevărul și așa trebuia scris. Și încă ceva. „L. S.“ repetă cu toată unctiunea răsăritului, că „biserica ortodoxă“ a celor 14 milioane (!) de Români își deschide cu drag brațele ei de mamă iubitoare și pentru cei 1 milion (!) de români uniți...“ Fără a ne opri la tendențioasa pervertire a cifrelor, — apucătură obișnuită în unele gazete — vom da confracților

un sfat prietinesc: să nu mai țină biserica ortodoxă în atitudinea incomodă, cu brațele deschise. E cam mult de când le ține așa, întepene. Ar fi vremea să le pună la treabă și să facă puțin rînd și spor în propria ei casă

Și confracții întru gazetărie să nu mai rupă peceți. Au sfărmat doar atâtea, încât lumea crede că nu mai sunt. Doar acesta a fost argumentul cel mai tare al unei *înalte fețe bisericești sibiene* în fața credincioșilor noștri din Șoimuș: că *nu mai există nici un unit în țară, nici chiar vlădica dela Blaj!* — De câteori afișează deci din nou vechea reclamă, cititorii lor rămân nedumeriți: de unde mai răsar atâtea peceți și atâția „unații“?

Sărbătorirea episcopului Majlath.

La 1 Mai c. se împlinesc treizeci de ani, de când contele Majlath a fost pus în fruntea eparhiei rom.-cat. a Ardealului. Treizeci de ani de muncă rodnică, de griji și jertfe de adevărat apostol, de drumuri grele, predici și spovedanii fără număr, i-au câștigat inarelui păstor o imensă popularitate, respect și iubire nețărnută, care trece departe peste granițele vastei sale eparhii. Clerul și credincioșii săi vor sărbători această zi cu pompă mare. În presară clopotele tuturor bisericilor din dieceza sa vor suna o jumătate oră, iar la 1 Mai se vor ținea pretitundeni slujbe solemne în biserici, cu predici ocazionale, serbări școlare etc. — Ne alăturăm și noi la bunele urări ce se vor aduce în această zi arhierelui cu suflet de apostol al Albei-Iulia.

Știri mărunte

Personale. Joia mare a fost o zi de mare bucurie pentru întreaga biserică noastră, fiindcă I. Preasfinția Sa pâr. mitropolit Vasile a putut sluji în aceasta zi prima lui liturghie arhierescă după încercările grele prin care a trecut. Ce-i drept, ea s'a făcut numai în capela-i privată, dar avem cele mai bune nădejdi, că în curând va putea pontifica și în catedrală.

Noua lege a recrutării. În înțelesul noiei legi de recutare, vor fi îndepărtați dela serviciul militar condamnații cari cad în prevederile art. 22 din codul penal. Incetează dispensele dela serviciul militar, rămânând familiile tinerilor până acuma îndreptățiți la scutire în sarcina comunelor sau a ministerului asistenței sociale. În cazul când e prisos de contingent, ei vor trece în acest prisos. Tragerea la sorți încetează. Serviciul militar sub arme va fi 2 ani; pentru grăniceri, jandarmi și marină 3 ani. La mobilizări și concentrări se vor chema militarii până la vârsta de 50 ani, în loc de 46 de până acum. Absolvenții liceelor și școlilor ce dau dreptul de-a urma cursurile universitare vor face numai un an serviciu sub arme, la școlile de ofițeri. Absolvenții școlilor profesionale ce au la bază 4 clase de liceu și absolvenții școlilor normale vor face un an la școlile de subofițeri.

E primejdios a disolva consiliul. Se știe că între multele consilii comunale, alese la timpul lor după lege și apoi disolvate de actualul guvern pe diferite motive țesute cu ață albă, a fost și consiliul municipiului Cluj. Dar foștii consilieri, deși mulți din ei au fost luați și în noul consiliu, s'au adresat justiției. Curtea de apel din Cluj a judecat cauza și le-a dat dreptate, îndrumând ministerul de interne să facă formalitățile pentru reîntegrarea vechiului consiliu. Deciziunea Curții este fără îndoială din acelea, cere contribuie mult la întărirea prestigiului, destul de sdruncinat, al justiției noastre.

Concurs. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan publică concurs la parohia *Ibănești*, protopopiatul Reghin, pe ziua de 31 Maiu 1927.

Locale. Dumineca viitoare, a Mironositelor, va predica în catedrală Rev. *Diomed Ciulea*, castelan al curții mitropolitane.

— Serviciile divine din *săptămâna patimilor* și cele din ziua învierii s'au săvârșit și anul acesta cu solemnitatea obișnuită, care a atras și de astădată foarte multă lume la catedrală. Mormântul Domnului a fost aranjat și anul acesta de vrednica Reuniune a femeilor, iar »paza« pe care pompierii voluntari au continuat s'o dea acestui mormânt dovedește, că religia și biserica sunt realizații cari se ridică peste măruntelile mizeriei și patimi cari provoacă ciocniri pe alte terene.

— Joi, la orele 9 dimineata, a avut loc deschiderea solemnă a *sinodului arhidiecezan*, de față fiind trimișii tuturor districtelor protopopești ai arhidiecezei. Ședința de deschidere s'a ținut în catedrală; celelalte în sala de gimnastică a liceului de băieți. Discuțiile animate și la înăpșime decurg încă. În numărul viitor vom da mai multe despre acest important sinod, merit să dea bisericii noastre o îndrumare nouă de intensificare a vieții sufletești.

— Luni, a doua zi de Paști, orașul nostru a fost cercetat de un grup de *elevi și eleve ale gimnaziului »Principele Nicolae« din Sinaia*. Seara oaspeții, foarte drăguți în costumele lor naționale, au dat o reușită șezătoare artistico-culturală. Au cântat »Hristos a înviat«, și mai multe arii naționale și au jucat »Fetița orfană«, cunoscuta piesă teatrală scrisă de profesorul nostru A. Lupeanu.

Ce chirii se vor plăti. Noua lege a chiriilor, promulgată la 15 Aprilie c. stabilește cotele de chirie pe baza sumelor plătite la 23 Aprilie v. 1916 și 6 Mai 1914. Chiriile până la suma de 3000 lei sau coroane de atunci se înmulțesc cu 16. Dela 3000 la 5000 cu 15; iar delă 5000 în sus cu 12. Pensionarii vor plăti chiriile antebelice înmulțite cu 12.

† **Păr. Ștefan Pop**, preot în pensie, fost paroh în Fildul de mijloc (arhidieceză), a trecut la cele veșnice în 23 Aprilie c. în anul 65 al vieții și 40 al preoției sale cinșite. — Fie-i partea cu dreptii!

† **Iosif Hămbășan**, absolvent de teologie, profesor, a încetat din viață în 24 Aprilie c. în anul 31 al vieții. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii“.

I. Sibiu. Bucuria „Telegrafului“ pentru ancheta dela Cib e prefăcută. În numărul viitor vom arăta adeverata situația în acest număr spațiul nu ni-a permis — și atunci se va mai calma fantezia infrigurată a conștientilor.

Dr. T. Cluj. Sugestiile cuprinse în editorialul din Nr. dela 30 Aprilie c. al ziarului guvernamental dela DVoastră, și mai ales afirmația că „între sf. Scaun și statul nostru s'a stabilit principiul, că până la încheierea unui concordat, statul român moștenește toate drepturile ce le-a avut statul ungar“, nu există decât în capul autorului. Nici odată un astfel de acord nu s'a încheiat și faptul acesta din simplul motiv că încheierea lui ar fi amănat definitiv la „calendele grecești“ chestiunea concordatului, și apoi, dacă toate guvernele noastre au fost preocupate de gândul de-a ajunge cu Vaticanul la un concordat, înseamnă că nici ele nu știau de acordul cari le-ar asigura „drepturile interimal (?) moștenite“ ale adorabilului specialist al „Biruinței“. Să nu Vă lăsați deci duși în eroare de împrejurarea că acest specialist — care putea să nu semneze atari bazaconii — este și preot al bisericii noastre. Se mai întâmplă anume, ca această calitate să nu fie un criteriu chiar infalibil al cunoștințelor de drept pe cari le-ar avea cineva și mai ales nu al intențiilor de tot curate atunci când e vorba de un domeniu asupra căruia politica și-a întins aripile ei „ocrotitoare“. Fiți deci deplin asigurați, că în ce privește numirea noului canonic de fundațiunea „regească“ va avea și Blajul cuvânt.

V. O. Tășnad. „Teologia dogmatică fundamentală“ se poate avea dela „Librăria seminarială“ din Blaj. Costă v. l. 250 lei. — Pentru partea cealaltă veți avea în curând răspunsul administrației.

F. Oradea. Din suma trimisă s'a achitat abonamentul până la finea anului curent, rămânând 180 lei în contul abonamentului pe anul 1928.

P. Vulcan. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

M. Pișcani. Confirmăm primirea sumei de Lei 300.

x Nouă întreprindere industrială în Blaj. Publicul din Blaj și jur va primi abunăseamă cu bucurie știrea că *Alexandru Halászi și soțul*, cari sunt bine cunoscuți și mult apreciați de publicul din Cluj pentru lucrările lor de *tapețieri*, au de gând să deschidă și în orașul nostru un atelier. Numiții măestri îndeplinesc orice lucrări de tapițerie de mobilă și de odăi, garnituri de piele și paturi-fotele. Orașul nostru, cu atelierul dlor Halászi și soțul, se va îmbogăți cu un nou ram de industrie, care până acum lipsea cu totul. Noul atelier se deschide la 1 Mai în Calea Regele Ferdinand, în casele cu Pretura.

No. 1007—1927

Publicație de licitație.

Subsemnatul Portărel prin aceasta publică, că în baza deciziei No. 732—1927 a judecătoriei de ocol din Blaj, în favorul reclamantei Carolina Beaz repr. prin avocatul Dr. Zaharie Boila din Blaj, pentru încasarea creanței de 2914 Lei bani și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 7 Mai 1927 orele 9 a.m. la fața locului în com. Bucerdea-grânoasă No. — unde se vor vinde prin licitație publică judiciară și anume: O vacă în valoare de 7000 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Dumbrăveni la 13 April 1927.

(309) 1—1

NICULAE BACIU.

O nouă viață pentru comunele noastre.

Cea mai mare binefacere pentru un sat este aceea când poate ieși din izolarea sa, din singurătatea și părăsirea sa; cu alte cuvinte locuitorii satelor, să nu mai simtă depărtarea de oraș sau de restul lumii, ci să simtă o nouă apropiere, legături noi cu lumea mare. Și această binefacere o dă satelor marea descoperire a **Radiofoniei**.

E destul ca 2—3 cameni mai cu stare, cu avere, să cumpere câte așa un aparat radiofonic, ca întreg satul să afle zi de zi noutăți din toate părțile lumii, apoi să audă concerte mari, conferințe, opere din orașele cele mai mari din Europa. E cea mai frumoasă petrecere la sate, să ai așa un aparat radiofonic, care te leagă de restul lumii.

Cereți lămuriri cum se comandă un aparat radiofonic la Societatea Anon. „**TUNGSRAM**“ de Electricitate, Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 127 (Telefon 201). (9999) 1—4

Concurs.

Comitetul de construcție al bisericii greco-catolice române din Satu-Mare, publică un concurs pentru *proiectul bisericii*, în următoarele condițiuni:

1. Se necesită proiecte pentru o biserică cu o capacitate de încăpere de 2000 persoane.
2. Proiectele vor purta un motto și vor fi însoțite de un plic închis provăzută cu acelaș motto, conținând numele și adresa concurentului.
3. Proiectele se vor înainta oficiului parohial greco-catolic român din Satu-Mare, cel

Tipografia Seminarului Teologic greco-catolic — Blaj.

mai târziu până la 1 Iunie a. c. ora 12, când se va trece la examinarea lor de către o comisiune.

4. Pentru cele mai reușite trei proiecte să fixeze următoarele premii:

Premiul întâiu 60,000 Lei.

„ al doilea 25,000 „

„ al treilea 15,000 „

Orice informații, programul concursului, schița situației, etc. se pot primi la cerere, dela oficiul parohial.

Satu-Mare, la 27 Martie 1927.

Aurel Dragoș

Aureliu Ferentiu

paroh-protopop. 2—3 (67) curator primar.

Trei posturi rentabile

la Școala primară catolică din Sulina, cu programa și limba Statului:

1. Postul de *învățător* (învățătoare), retribuit cu 6000—7000 lei lunar.

2. Postul de *învățător-organist* (învățătoare-organistă), retribuit la fel. Acesta va acompania corul bisericesc din armoniu.

Concurenții să fie rom. sau gr.-catolici practicanți, ireproșabili, normaliști, cetățeni români, cu armata în regulă.

3. Postul de *pianist* (pianistă), retribuit la fel. Concurentul va preda 5 ore de pian și va acompania corul bisericesc din armoniu; să fie catolic practicanț.

A se adresa cât mai curând părintelui

Dr. R. HAAG

paroh-director.

Sulina, jud. Tulcea.

(66) 2 2

NICOLAE POPP, stabilit în Târgu-Mureș, Str. Avram Iancu 47, execută orice lucrări de pictură bisericească.

(60) 3 3

SALON DE MODĂ PAUL VESZELY

Calea Avram Iancu, Blaj

Efeptuiește în mod estetic și cu material puțin tot felul de lucrări în branșa croitoriei de dame.

Pardisic pentru eleve dela 300—500 Lei

„ „ dame „ 500—1000 „

Transformări din vechiu 25% majorare de preț.

Rog nimeni să nu-și comande din alt loc până nu se va convinge de prețurile mele.

Se găsește tot aiei 2 camere, bucătărie și cămară de închiriat.

(270) 9—12

RECLAMA

∴ este sufletul comerțului ∴

Sprijiniți PRESA CREȘTINA!